

El que és socialment convenient ha de ser atractiu individualment

¿Què hem après? Que necessitem millores institucionals, la dels partits polítics en primer lloc, i reformes estructurals. En aquest sentit, per justícia, per igualtat d'oportunitats i per sortir de la crisi, la reforma educativa és primordial.

Alfons X, impulsor de l'Escola de Traductors de Toledo... i de les tapes, reconeix, el 1273, l'Honrado Concejo de la Mesta de Pastores i comença a atorgar-li prerrogatives. Els privilegis que es concedeixen a la Mesta augmenten moltíssim durant el període dels Reis Catòlics i els Àustries ja que el finançament de les guerres aconsella assegurar les bases imposables de les ovelles transhumants i les produccions de llana. El problema va sorgir en una època anterior a la Revolució Industrial on les epidèmi-

Quan s'aconsegueix finançament exterior, fins i tot a tipus negatius, les obligades reformes es posposen

DESIGUALTAT I MOBILITAT ENTRE GENERACIONS

*El Coeficient de Gini és un indicador de la desigualtat dels ingressos dins d'un país. Valor 0: igualtat total. Valor 1: màxima desigualtat

**Indica fins a quin punt la situació dels fills ve donada per la situació econòmica dels pares. Valor 0: funcionament perfecte de l'ascensor social. Valor 1: quan la pobresa i la riquesa són dinàstiques

Font: A. García-Altes & V. Ortú

EL PERIÓDICO

funcioni fa falta que el que és socialment convenient sigui individualment atractiu (cosa que la Mesta va impedir).

L'1 de gener de 1999 s'introdueix l'euro, un dels propòsits del qual era acabar amb el recurs a les devaluacions (de la pesseta en el cas d'Espanya) per corregir els desequilibris econòmics. La moneda única i el control extern dels comptes públics obligarien els països menys productius de l'eurozona a abordar reformes estructurals. Aquesta era la idea, però, paradoxalment, tal com Jesús Fernández-Villaverde, Luis Garicano i Tano Santos han analitzat, el resultat ha estat exactament el contrari. La tremenda caiguda en els tipus d'interès a l'eurozona fins a arribar a mínims alemanys, l'eliminació del risc de canvi, l'estampida de fluxos financers cap a la perifèria i la bombolla immobiliària d'Espanya i Irlanda van suposar un relaxament en les restriccions a les quals empreses i governs s'enfrontaven. Quan s'aconsegueix finançament exterior, fins i tot a tipus negatius, les reformes es posposen.

En el cas d'Espanya, sense guany en productivitat des del 1995 fins a l'inici de la crisi, les caixes d'estalvis il·lustren el deteriorament. Una combinació d'elits polítiques locals desitjoses d'estimular l'activitat constructora i unes caixes molt polititzades (particularment des del 1985) i mal gestionades porten tant a la bombolla immobiliària com a la crisi financera. Mal gestionat (sou de mercat però nomenament a dit) es tradueix en morositat molt més elevada i molt préstec al toxo. Particularment greu a València, Catalunya i Galícia.

Molt probablement l'efecte de les bombolles persistirà en el comportament públic i privat. Els aeroports sense avions, els trens que no van enlloc, i els hospitals i universitats a cada població afectaran el ritme de creixement. Els capitals humans i físics que la construcció va atraure no tenen una recirculació fàcil. L'endeutament, més privat que públic a Espanya, crea ressaca. El seu alleujament requereix temps. ¿Què hem après? Que necessitem millores institucionals (en destacarem la de partits polítics) i reformes estructurals (podí per a l'educativa). La percepció ciutadana ens ha estimbat en la classificació de Transparency International i defineix el nostre sistema democràtic, tal com Manuel Castells, Josep Vallés, Alejandro Nieto, Félix de Azúa i altres fa anys que assenyalen, com una partitocràcia integrada per conjunts de funcionaris el futur vital, laboral i professional dels quals depèn del partit, que contempen la conquesta del poder no com un mitjà per executar un programa, sinó com a via de repartiment de prebendes, ascens social i oportunitat de porta giratòria. Compartim la proposta *Per una nova llei de partits polítics* (<http://porunanuevalleydepartidos.es/manifiesto/>)

Educació primària

I posats a destacar una reforma estructural, que sigui la de l'educació. Ens allunyem dels països escandinaus i centreeuropeus per assemblar-nos més en desigualtats de renda al Regne Unit o als EUA. Tal com assenyalava el gràfic, la desigualtat (Gini més alt) està associada a un més mal funcionament de l'ascensor social (la renda dels fills té una sensibilitat elàstica a la renda dels pares més alta; està massa explicada per la situació dels progenitors). Per justícia (per aturar la corrosiva desigualtat que ens torna al segle XIX), per igualtat d'oportunitats (perquè la privació no sigui dinàstica) i per sortir de la crisi (millor capital humà que permeti més productivitat), toca inversió organitzada en educació, fonamentalment primària i acurada amb els nens amb més risc d'exclusió social.

Vicente ORTÚ

Degà i professor de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales de la Universitat Pompeu Fabra. Llicenciat i MBA per Esade, Master of Science per la Purdue University (Indiana, EUA). Exdirector del Centre d'Investigació en Economia i Salut (CRES).

es delmaven sovint la població, la imprescindible recuperació demogràfica exigia llaurar noves terres i millorar els rendiments dels cultius. ¿Quins incentius tenien els agricultors per fer-ho si els drets de pas dels ramats no garantien els sembrats o els preus màxims del pa no feien viable el cultiu de cereals? Vicens Vives ja va destacar la Mesta com una de les institucions causants del retard secular d'Espanya, ja que la Corona, en la lluita entre agricultors i ramaders (abans que hi hagués pel·lícules de l'Oest), va apostar pels segons quan l'interès social exigia el desenvolupament agrícola. Durant sis segles Espanya es va empobrir innecessàriament, però fins al 1836 la Mesta no desapareix. Al carrer Huertas de Madrid es pot veure la seva última seu. Perquè un país